

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.2. Non habuit Christus, nec habere potuit peccatum, obid quod Angelum purissimæ Virgini, eiusq[ue] Matri declaravit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

§. 2. Non habuit Christus, nec habere potuit peccatum, ob id quod Angelus purissime Virgini, eiusq; Mari declaravit.

Qui ex vobis arguet me de peccato. Quid hoc rei Domine? An vitam tuam in pratorio, & iudicio committis hominum? hominū, inquam, quos inordinata regit passio quique tui sunt hostes insensibilissimi: an non illi sunt quos quos prædixit Isaias, qui illos utique probe noverat: *Qui dicunt malum bonum, & bonum malū, penentes lucem tenebras & tenebras lucem.* Oculos habent lippos & perverfos, sic obsecratos, ut ipsa lux illos offendat, & malum beatificent, ut bonum, & bonum in malum vertūt: tenebras indicant lucem & lucē tenebras, de quibus dici potest, quod olim Daniel malevolis dixit Sarrapis populi iudicibus. *Iudicans iudicia iniusta, innocentes opprimens, & dimittens noxios.* Satis aperte hoc in tua ipsa persona nec non in Barabba confirmatur: cum enim hic esset sentina quadam iniquitatum, proditionum & seditionum detestanda, iudicatur quod abfolvi mereretur; tu verò ipsa sanctitas, ipsa pura puritas, docent, tibi merito deberi ut inter duos iam osissimos latrones suspendaris mediis, velut eorum coriphæus & omnium malorum antesignanus. An non illi sunt filij adulteræ illius generationis, qui de illo maxime detraxerunt quem summopere laudare debuerant, qui *posuerunt in celum os suū & male locuti sunt de Deo.* Eum atque opera eius calumniari studuerunt, an illi tales non fuerunt, qui eo quod ipsum Deum arguerent, ad tantam rēam sæpius iram prouocauerunt, ut eos delere & occidere minaretur, Moysiſque diceret: *Vt quæquo detrahatur mihi populus iste? Si talibus vitam tuam gestaſque exponas iudicijs, eorūque oculis proponas excutiendam, an non mille in nominis tui dedecus euoment iniquitates? An illis nouum est contra te proferre testimonia? An ignoras idioma illis esse domesticum famam tuam denigrare calumniando: Ecco homo vorax & potator vini, Publicanorum & peccatorum amicus.*

Grande latet hic mysterium, ad cuius expositionem tria sunt supponenda. Primum: quod Christus peccatum nec habuit nec habere potuit. Secundum: sic fuisse commensuratum atque necessarium. Tertium: hoc fuisse probatissimum & certissimum & nihilominus fuisse necessarium hanc à Christo fieri certificationem in synagoga & iudicio principum, sacerdotum, totiusque populi. *Hieron. Bapt. de Lanza Tom. III.*

puli Iudæi: quocirca hoc introducit Euangelista: *Dicebat Iesus turbis Iudæorum, & Principibus sacerdotum: Quis ex vobis arguet me de peccato?* Hæc omnia ut probabimus, ita & declarabimus. Primum constat omnibus, quod Christus nec probatur habuit nec habere potuit peccatum. Conclusio Christus est hæc Theologica, quam luculenter ex suis impecapripijs elicit eiusdem Theologiae Professor bilis rprimarius D. Thom. Dicit in Christo naturas si-tione di-des profertur Catholica diuinam & humanam: vinitatis. quarum ratione verè & proprie dicitur Deus 3. p. q. 15. & homo: *Hæc est fides Catholica, ut credamus, & ar. 1. & 2. confiteamur: quia Dominus noster Iesus Christus, Deus & homo est, Deus ex substantia Patris &c. homo ex substantia Matris.* Satis superque intelligitur, quod iuxta naturam diuinam vel id quod Deus sit, non peccauerit nec peccare poterit: etenim peccare, est à Deo se segregare, & hæc est definitio peccatoris: qui se à Deo elongat. *Quis elongans se à te, aiebat David quodam loco, & iterum alio: Longe à peccatoribus salus.* Ps. 72. 27. Ps. 118. 55. Quinimo ipse Deus de peccatoribus conuulsus, ob hoc quod peccando faciebant, illud declarat dicens: *Me dereliquerunt fontem aqua viua, & Hier. 2. i foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas.* Hoc e. 13. num agis dum peccas: Nam Deum deseris, illi terga vertis & faciem conuertis ad creaturam, ad delicias, ad diuitias, ad honores, ad quæque peritura. Si nosse desideres (quærit Diuus Augustinus) quid sit peccatum, est: *Conuersio à Deo bono incommutabili ad creaturam, & bonum commutabile.* Hinc est, quod poena potissima, qua Deus animaduertit in peccatores, ea erit, quæ illis in perpetuum suo conspectu, sua præsentia, sua possessione est priuaturus. Hæc enim est poena damni, quam dicunt Theologi: etenim iustitia suadet ut perpetuo careat ille Deo, qui ob voluptatem, vileque lucrum ipsum deseruit vertitque tergum præuicator. Sicut præmium sanctorum hoc erit præstantissimum, quod electos sibi coniunget illisque seipsum per gloriam vniuersi consummatam in præmium eius, quod in hæc vita illi per gratiam vniuersi concupiscunt, sanctissimam eius expletes voluntatem, cum Dauide modulati: *Mihi autem adbarere Deo bonum est.* Hoc summum est electorum bonum, omnes eorum diuitias, & quod bonum suum estimant primum: *Adbarere Deo.* Ps. 72. 28.

Itaque peccare est seipsum à Deo elongare. Tu quidem potes teipsum à Deo separare, & elongare, prodigum illum imitans filium, tantâ reprobum impudētia, ut patrem deleruerit, eiusque

Y y que

Luc. 2. 5. 13
Matt. 26. 14

que societati domūque valedixerit, sicut defa-
cto: *Abij: in regionem longinquam. ut sicut etiam*
percurus ille discipulus, de quo testatur alij E-
nangelista: quod Christo nunciū remittens ad
Pharisæos confugerit: *Tunc abij: unus de duode-*
cim: de quo alius dicitur est: Tu quoque quotidie
tuas sectaris voluptates, Dei eiusque gratia ac
promissionum defertor impudentissimus. Sed
Deus non potest se à Deo separare aut elon-
gare, multo minus quam tu teipsum à teipso.
Peccate est diuinæ cōtraire voluntati: hoc enim
est peccatum: Dicitur factum, aut concupitum con-
tra legem Dei. In tua positum est voluntate ac
libertate, diuinam prætergredi voluntatem &
utinam illam non tam communiat prætergrede-
reris: sed Deus suam non potest prætergredi vo-
luntatem non enim potest agere contra id quod
vult, sed solum hoc quod vult, & quomodo vult:

Pf. 134. 6.
14.

cui proprie quadrat illud Davidicū: *Omnia que-*
cumque voluit fecit in celo & in terra & in om-
nibus abyssi. Obijciō: sicut hoc ita, quod Christus
soluitur. non potuerit peccare secundū hoc quod Deus:
videtur tamen potuisse secundum hoc quod ho-
mo: naturam enim habebat humanam similem
nobis, ex se labilem & defectuosam. sicut quam-
uis non poterit mori iuxta quod Deus, quia
natura diuina per essentiam vita est, mori tamen
potuit, & mortuus est, iuxta quod homo: quia
natura humana mortalis est.

Respondeo: quod nec quidem peccare pote-
rit iuxta quod homo: quoniam enim natura hu-
mana ex se errare potuerit in illo, tamen erat
vita diuinæ naturæ, & diuino coniuncta suppo-
sito quod illam suscebat ita constantem, ut ad
malum se non posset inclinare. Virgam summo
vel iuncum teneriorem, clarum est, quod illum
per se solum sumptum possis in quantum patre
declinare: verum si firmiori illam alligaueris
columnæ, idque nodo indissolubili, & vniōne
quadam inseparabili, tam inpossibile erit inuicū
illius, quam columnam illam complicare, ob
vniōnem, quam cum illa habet. Natura huma-
na, ex se vitia est adeo flexibilis, ad quoduis
vitium, ut quotidie illam complicit & inflectat
diabolus, nostraque peruersa concupiscentia, ut
exemplo patet in ijs de quibus ait David: *Con-*
uersi sunt in arcum prauum. Verū tamen in Chri-
sto est & erat columnæ firmissimè vniō diuino,
inquam, verbo, nodo tam indissolubili, ut eam
nulla possint vires ab ea separare nodumque
dissoluerē. Quocirca sicut impossibile censetur
verbum diuinum ad malum inclinari, sic erat
impossibile humanitatem eius inclinari sanctissi-

V.
Similitu-
do.

Pf. 77. 57.

mam, ipseque erat qui per illam quodcumque
volebat operabatur. Ex quibus hanc D. Ansel-
mus collegit propositionem: *Primus homo Adam D. Ansel-*
mus peccabilis fuit quia homo: Christus fuit impeccabi-
lis, quia Deus & homo. Ferrum (hanc intellige Deus, no-
similitudinem) contrahere potest æruginem & mo,
contrahit sibi derebentem: autem enim ærugo ex
humiditate & frigore, quod in se complicitur: Similitudo
verum tamen si sit iniectum fornaci ipsique do,
igni coniunctum, quod frigus consumit & hu-
morem, impossibile est, ut illam contrahat ærugi-
nem. Natura humana ferrum est grauissimum,
habet ex se quod per peccatum possit ærugi-
nem contrahere ob intellectus sui hebetudinem
& voluntatis sua infirmitatem, sed vniō diuinæ
essentiæ fornaci quæ ignis est viuacissimus il-
luminans intellectum, roboransque volunta-
tem, nullam potuit æruginem contrahere pec-
catorum.

Diuinam habuit visionem Propheta Daniel, ^{Pf. VII.}
qua thronum conspexit excelsum, igne flagran- ^{Allegoria}
tem ardentissimo, in formam curus, cui simile ^{de Chri-}
vidit Ezechiel: cuius rotæ ignis erant viuacissi- ^{sto.}
mus: *Thronus eius flamma ignis, rotæ eius ignis ar-*
densus. Antiquus dierum sedet: Vestimentum eius
candidū, quasi nix, & capilli capitis eius quasi lana
munda. Stupore dignum est quod sedentis in
throno flammeo & consumente capilli capitis
ac vestimentum albedine reniterent, quos ignis
ille comburere vel saltem vitulari deberat. Ver-
um tamen vnum ex aëro sequitur. Supremus
thronus sedesque præstantissima. Dei designat
diuinitatem: Deus noster ignis consumentis est. In illa
sede antiquus dierum reledit, id est, Christus,
qui congruè dicitur an ignis dierum: Ipse nam-
que in hodierno dicit Euangelio: Amen dico vo-
bis quis antequam Abraham fieret, ego sum. Tam
antiquus est, ut eius esse nullum agnoscat tem-
poris principium, de quo testatur Apostolus. Iesus
Christus heri & hodie, ipse & in secula. Sedet in
diuina illa essentia: verus etenim est Deus. Quid
inde sequitur? Quod velis eius, ut nix candue-
rit, & capilli capitis eius lanæ mundissimæ re-
ferant albedinem. Vestimentum eius sanctissi-
mam eius ex primit humanitatis: Habitum inuentus
ut homo. Quia nix autem hoc ex se maculas &
peccatorum admittat fuliginem nihilominus ex
cælesti illius ignis virtute tantum ab illis abe-
rat, ut eius puritas Seraphinorum palmam eripe-
ret puritati. Adeo ut capilli ipsi capitis eius,
stellas puritate superaret ut cadere liceret Da-
uidi: Cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.

Hanc rationem figurat Doctor Angelicus eam
esse

Pf. 39. 6.
7

esse quam Archangelus Gabriel purissimæ virgini Domini nostri Mariæ indicavit, quãdo Dei nomine, nuntium illi attulit, quod Christus stissimis luis visceribus esset conceptura & pariturore filium, qui cum eius esset futurus filius, pariter esset & Dei filius: *Ecce concipies in utero & paries filium &c. & filius Altissimi vocabitur.*

Dum autem Virgo illa celestis in virginitate sua sistit incorrupta, & ab Angelo fideatur: *Quomodo fiet istud: quoniam virum non cognoscit?* Respondet illi Gabriel, huius filij generatione non opere virili sed spiritus S. obumbratione perficiendam, modo adeo stricto, ut & quod in ipsis conciperetur sanctum esset, & proprie, ac verè filius Dei vocaretur: *Ideoque & quod nascitur ex te sanctum, vocabitur filius Dei.* Inergram huius nominis sanctum expendamus. Non dixit: *Qui nascetur ex te sanctus*, in masculino: licet nonnulli sic legant ut D. Cyrillus: ut enim ponderat

D. Hieronymus valde fuscè multi sunt sancti & fuerunt, defectibus peccatis, culisque inquinati, quia viri sanctitas, licet adeo sit excellens, qualem in Apost. agnoscimus secè tamen qualdã patitur imperfectiones ac peccata venialia, imo & aliquando mortalia: Sed ait: *Quod nascetur ex te sanctum.* In neutro, quod exprimit aliquid omnino sanctum, & ex omni parte perfectum, imo sanctitatis cuiusdam cumulum, in quo id omne quod sanctitatem spirat, continetur. Et hoc vnde procedit? Ex illa unione, quam humanitas habet cum verbo diuino, adeo magna, ut ille homo futurus filius Dei: *Ideo toto ore & omnibus manibus sanctus erit. Sanctum* in conceptione sua, in sua natiuitate, in vita, in cogitationibus, in verbis, in operibus.

IX. Iterum enucleemus illud: *Ex te quod nascetur* factus & ex te. Quamvis enim quidam moderni auctores hoc eradere studuerunt dicentes in græco textu non reperiri, verum communi sanctorum repugnat opinioni, quos refert Toletus. Duo hæc verba *Ex te* eximia valde declarant mysteria. Primum est veritas Catholica, quod realiter Filius Dei ex visceribus sanctissimæ Virginis sanguinem suum sumpserit purissimum, ex quo sibi carnem corpusque formavit sanctissimum: vnde summa veritate ac proprietate ipsa mater eius com. ellatur: hoc enim idem est quod scripsit Apostolus: *Miser Deus Filium suum factum ex Muliere.* Circa quæ verba notat venerabilis Beda non esse legendum cum aliquibus: *Natum ex muliere.*

hæc etenim lectio heresi Valentini, Euthychis, & aliorum suffragatur, qui docuerunt carnem Christi non fuisse veram nec nostræ similem passibile, sed de cælo formatam quæ per Virgine transiuit, sicut per canalem seu tubum nihil ex illa sumens. Error hic est nulli tolerandus: *Factum ex Muliere* ait Apost. *Nascetur ex te* prædicit Angelus: *Homo est ex substantia matris.* Profitetur Athanasius.

Secundum mysterium his verbis insertum explicat D. Greg. Nazian. quod Christus futurus esset nedom in omnibus, & per omnia sanctus, secundum quod Deus, sed etiam secundum quod homo, & secundum eam naturam quam ex virgine assumerat: *Hoc est Nascetur ex te sanctum.* q. d. Non tantum est filius Dei sanctus, iuxta quod procedit à Patre: sicut enim procedit Deus de Deo: lux de luce, æternus ab æterno, sic procedit sanctus à sancto: Sed etiam secundum quod à te procedet factus homo. Tali etenim modo erit homo, ut verè ac realiter futurus sit & vocandus Filius Dei: *Quod enim nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.* Fundamentum hic addidit Christi sanctitas: licet enim homo sit, porro talis est homo, ut realiter sit Filius Dei, & sicut implicat peccate Dei filium, sic & implicat hominem hunc peccate: idem enim est in supposito & persona. Ex prædictis elicit D. Hieronymus discrimen quod dicebamus inter esse sanctitatem Christi, aliorumque sanctorum: nempe quod hæc eorum, errores admitteret & imperfectiones, verum illa Christi, nequam. Notat autem, quod idcirco secundum rationem sacerdotes Græci Christum hoc nomine compellarint *θουογος ἀμαρτωλός*, id est: *Solut sine peccato.* Quod nec habuit nec habere potuit.

Disceat Rupert. Abb. illud Exodi quoad fabricam propitiatorij iubente Deo per Moysen extractam: *Facies ei propitiatorium de auro mundissimo.* Erat autem propitiatorium Dei sedes super arcam, quod in illa erat necessarium. Propitiatorij hoc (ex mente D. Th.) Christum designat redemptorem, quod præclaris & admodum fultis coniecturis suo dignis confirmat ingenio. Imo iam illud Apostolus Ioannes inuenerat: *Ipse est propitiatio pro peccatis nostris.* Equale respondebat arce propitiatorij: *Cuius longitudo habebat duos & semis cubitos, latitudo cubitum & dimidium, eandem mensuram habebat propitiatorij: Duos cubitos & dimidium tenebat longitudo eius, & cubitum ac semissem latitudo.* Loquitur nunc Rupert. *Quod totum mystice nobis innuit*

X. Christus dicitur sanctum enim secundum humanitatem. Orat. 49. qua est de fide.

Lib. 2. cit.

Exod. 25. 17.

XI. Præsignatur in propitiatorio ex auro mundissimo. 1. 2. q. 102. ar. 4. ad 6. 1. Ioa. 2. 2. Exod. 25. 10. Rv. 2. 2. quia

Quia in carnata diuinitas omnibus modis mensura
 id est capacitatis hominis benigna se charitate indul-
 sit. Quam accuratè se Christus omnibus attem-
 perauit: Pauperibus, diuitibus, ignorantibus, sa-
 piens, sanis, infirmis, omnibus & per omnia
 seipsum attemperauit: Deus appropinquans in
 terra uisus & cum hominibus: conuersatus est, ocu-
 lis hominum oppositus, auribus hominum propo-
 situs, manibus hominum appositus. Sic etiam loqui-
 tur D. Ioan. Quod sicut ab initio, quod audiuimus,

I. Iean.

1.1.

XII.

de uerbo uita.

Quam ad nostram se uoluit for-

mate mensuram. Melius multo quam Elizeus

cum puerulo: ut enim ad mortuis puerum exci-

taret. Incubuit super eum. Et oculos suos, os, ma-

nus, & pedes uates hic Sanctissimus membris

composuit infantilibus. Sed multo praclarus

Dei filius incarnatus: quandoquidem de nostra

carne totum hoc assumpserit, quod ad naturam

humanae spectat ueritatem: sic illi se uiuit, ut se

unum cum ipsa fecerit, & ut suos assumpsit o-

culos, os, manus, pedes cunctaque corporis me-

bra, ex quibus coagulatur, formaturque corpus

hominis. Tu considera quam spre se nobis Do-

minus hic recomponere dignatus sit. Quæritur

ex qua materia formatum sit propitiatorium

De astro mundissimo. Aurum diuina in Christo

substantia significat prærium. Signanter & expresse

dixit mundissimo: quia uideletur ex eo quod Deus

ab omni sordo est mundissimus, ex eo inquam pro-

pitatorum factus est nobis Christus Filius Dei, ex

eo peccata mundi tollere potuit. Agnus Dei, San-

ctus, innocens, segregatus à peccatoribus & excelsior

caelis factus. Quem ut talem duo Cherubim id

est duo testamenta uetus nouumque contem-

plentur. Talem antiquum figurauit & talem

nouum esse constituit.

§. 3. Conueniens erat ut Christus nullum ha-
 beret peccatum, essetque sanguis eius ita purus,
 sicut cognouit Abraham uolens diem eius in
 ariete Sabeb.

3. p. 9. 15.

eti.

3. p. 9. 15.

eti.

N Edum profitemur nullo Christum peccato, nulla fuisse macula conspersum, sed etiam hoc fuisse necessarium (ut docet Maximus ille Doctor D. Thom.) ut ijs satisfacere condigne officijs quæ in se susceperat implenda. Hæc autem duo fuerunt, ut alias diximus, redemptoris qui nos de Satanæ redimeret seruitute Deoque Patri reconciliaret; & magistri qui nos uiam doceret cæli, eoque comes de-

duceret. Ut ambobus his satisfaceret officio: opus erat ut esse sine peccato: Primum namque congruus nobis non esset Magister peccando nec per hoc dirigeret nos ad cælum, sed in tartara præcipitaret: ut enim heri declarauimus diaboli ut omnes si posse eo deduceret: hoc potissimum procurauit, ut hominibus in Deos ac magistros præficeret, homines flagitio ac nebulones, quorum insistentes uelut in perditionem merent sempiternam. Nobis necessarius erat Magister passibus adeo rectis incedens ut illum sequentes quocumque & quacumque pergeret rectam teneremus uiam: unde heri dicere potuit omnibus: Quis sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen uita.

I. Similiter & hoc requirebat ut perfectè Redemptor Ad effectum Redemptoris explorat officium nosque Deo reconciliatum Redemptor. Egregiè hoc dixit Apostolus Paulus: Talis dempto decubus ut nobis esset Pontifex, Sanctus, innocens, ris interimpollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior gra reccatis factus, qui non habet necessitatem, quousque quiritur prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro peccatis sanctis. Quot terminos hic ponit & nomina multiplicat, & bene quidem, nam quantalibet hic sunt non sufficiunt ut munditiam & puritatem exponant necessarium, quo perfectè officio fungatur redemptoris. Talis Sacerdos & talis sequetur nobis erat necessarius, Sanctus, innocens impellitus, à numero & consortio peccatorum segregatus, purior ipsisque Cælis excelsior factus. Si ciuitas regi perduellis, in eam armata tumeret: eaque de causa, omnes conditionis rei censentur atque in eos fatale mortis decretum præconis uoce publicaretur, comeniens non esset, ut à Rege delicti ueniam impetraret & apud Regiam maiestatem sequenter intercederet ex eorum numero proditor aliquis: Tantum enim abest ut illam pro alijs valeat obtinere, ut ipse de seipso non parum esset sollicitus, nec sibi uideretur exiguum absoluisse negotium, si hæc sibi impetrare posset indulgentiam. Hoc autem illis incumberet agendum: ut mediatorum inquirerent, qui Regis oculis ita gratus foret, ut nullam in se nec per se offensam contra Regiam commisisset proditor maiestatem. Siquidem difficulter alijs posset ille ipsam lucri remissionem, qui eam sibi ipsi sciret esse necessariam.

III.

Hoc consilio prudentes fuerunt Anthiochemi Confratres, ut refert D. Chryl. cum enim contra Imp. mat. ex Theodosium non parua hæc in urbe esset commissa Anomota seditio, & enorme contra Regiam maiestatem eius prædecessores Imperatores commissum sum delictum: pro quo cum omnes mortis sententiâ Hom. 20. incur. ad pop.